Ч. 94 | Субота 27 цьвітня (9 мая) 1896. | Рік VI.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улица Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провинциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Памятне засїдане.

(Засїдане Палати послів з дня 5. мая).

Тайне голосоване картками.

Палата приступила до дебати над §. 41 ординациї виборчої до Ради державної.

Посол Кронаветтер доказував, що тайне голосоване буде запорукою того, що вийде на верх правдива воля виборцїв. Хто не хоче з права виборчого робити якоїсь комедиї, може обставати лиш за тайним письменним голосованем. З 72 послів нової куриї перепало би при устнім голосованю після внесеня комісиї 33 кандидатів. В містах голосували би тї самі виборцї в однїй куриї устно, в другій картками. Бесїдник прилучає ся до внесеня пос. Барайтера і ставить внесенє, щоби над тим внесенем голосувати поіменно. — В таким самім дусї промавляв і пос. Кайзер.

Пос. Менґер вказував на то, як зле було би в тих краях, де переважає число неписьменних людий, заводити письменні вибори. Бесїдник заявив, що буде в засадї голосувати за тайними виборами картками, але коли би репрезентанти країв як Галичина, Буковина і Дальмация поставили внесенє, зробити виїмку для сих країв, то він не буде тому противити ся.

Пос. Пернерсторфер доказував, що покликувати ся на перевагу неписьменних і противити ся длятого виборам картками не має нїякого значіня. Він вказав на то, що як-раз в Галичинї і на Буковинї маси виборцїв домагають ся самі тайних виборів. Явне голосоване в виду обшарників і репрезентантів властий не дає певно нїякої запоруки независимого висказаня своєї гадки. Тут розходить ся о справу загального поступу і не треба з любови для Галичан робити якусь виїмку.

Пос. Барайтер назвав то дивним, що правительство в так важній справі мовчить. Він накликував нїмецку лївицю, щоби она в справі тайного голосованя голосувала як один муж за сею засадою. — На то відповів єму пос. Менґер, що він, Барайтер і єго товариші не знають нїчого лїпшого, лиш при кождій нагодї причіпати лївици якусь латку. Лївиця єсть в засадї за тайними виборами.

По промові справоздавця Ґеца приступлено до поіменного голосованя і ухвалено внесенє Барайтера, після котрого голосоване у всїх клясах виборчих без виїмки має відбувати ся картками, 117 голосами против 103. (Грімкі оплески зі сторони лївиці, Молодочехів і на ґалєриях). За внесенєм Барайтера голосували: більша часть лївиції, нїмецкі национали і Молодочехи. З Поляків, котрі голосували против внесеня Барайтера, не було 29 послів на засїданю і тому партиї противні тайному голосованю, приписують всю вину байдужности Кола польского за такий результат голосованя. Кажуть, що і для правительства була се несподїванка, бо оно не могло предвидїти через байдужність Поляків, чи внесенє Барайтера знайде більшість, а в рішаючій хвили не могла длятого і сказати, яке займе становище супроти тої ухвали.

По залагодженю §. 41 приступлено до наради над §. 42, котрий містить в собі постанови що-до віддаваня карток. — Пос. Бянкінї ставив внесенє, щоби як при виборах виборцїв так при виборах послів засїдало по двох членів комітету виборчого в льокали виборчім задля контролї.— Внесенє се відкинено, а ухвалено §. 42 без зміни.

§. 52 а) ухвалено з поправкою Спінчица, після котрої замість вступних слів: „В містах і широко розложених місцевостях“ — має бути: „В більших громадах і місцевостях“.

Вибори виборцїв.

Пос. Кравз поставив тепер внесенє, щоби в консеквенциї до ухваленого §. 41 взяти до проєкту з відповідною зміною §. 29 ординациї виборчої до Ради державної з 1873 р., після котрої мало би відбувати ся письменне голосоване також при виборах виборцїв.

Мінїстер др. Ріттнер: Коли я добре зрозумів пос. Кравза, то він поставив справу так, що з ухваленя §. 41 виходить конечна зміна §. 29, то значить, що при виборі виборцїв треба конче так поступати, як при виборі послів. Тої консеквенциї не можу признати, тим менше, що того нема в декотрих краях і тепер. На Шлеску н. пр. вибирають виборцїв инакше, не так, як виборцї вибирають посла. Мушу заявити, що правительство внесеня пос. Кравза до §. 29 не приймe. Тим не хочу зовсім сказати, яке становище займе правительство що-до ухваленя §. 41; але на всякий случай мусить правительство заявити ся рішучо против внесеня пос. Кравза до §. 29.

Пос. Дїдушицкий: Запавша лише що

---

10)

З КРАЮ ЗОЛОТА і ДИЯМАНТІВ.

ОБРАЗКИ З ПОЛУДНЕВО-АФРИКАНЬСКИХ РЕПУБЛИК.

Після

Дра А. Ціммермана, Шмайсера, Е. Вебера і др.

зладив К. ВЕРБЕНКО.

(Конець).

VII.

Копальнї золота на Вітватерсрандї.— Способи добуваня золота. — Продукция золота. — Дороги в Трансвалїї і конкуренция волів з зелїзницями. — Трансвальска почта.

Хто перший раз заїде до золотого міста полудневої Африки, того певно скортить побачити і самі копальнї — місце, де добувають той дорогоцїнний метальі, що трясе цїлим сьвітом.

Як вже сказано, лежить Иоганнесбурґ на вижинї званій Вітватерсранд, (край або беріг білих вод) або коротко Ранд. Єсть то межиріче, з котрого спливають води в два моря: з полудневої сторони пливуть до ріки Валь а з нею до ріки Оранїї та до Атлянтийского океана; від півночи знову течуть они крокодилевою рікою до ріки Лїмпопо а з нею до Індийского океана. Отже на сїм межиричу знаходять ся прастарі скали, уложені верствами одна на другій, а верстви бувають всїлякої грубости. Скали тї нахиляють ся на полудне горішними верствами досить стрімко, спiднями вже менше і місцями виходять на верх зпід піскового каменя та вапняка. Тї місця, де показують ся тї прастарі скали, називають Анґлїйцї „авткропс“ (outcrops = вилази). Они ідуть від Иоганнесбурґа на всхід 32 кільометрів далеко, а на захід 40 кільометрів аж до місцевости Кріґерсдорп. Коли лїпше придивити ся тим скалам, то видко, що они злїплені з розбитих круглавих кусників кварцу, а маса, що їх злїпила, то глинка, в котрій єсть трохи зелїза. Отже в тій глинцї знаходить ся золото яко дуже дрібний порошок. В більшій глубинї єсть ще инша глинка, а в нїй знаходить ся також золото, але вже в сполученю з иншими мінералами і треба єго від них аж штучним способом відділяти.

Вздовж згаданих вилазів стоять отже копальнї золота одна коло другої, одні горою, що добувають золото із верхних скал, другі сподом, котрі знов розкопують спідні скали. З початку добувано тут лиш найбогатїйшу в золото руду, а всю иншу просто відкидано; тепер же так не роблять, але навіть вибирають золото із давнїйше полишеного каміня, бо показало ся, що пропадало мало що не половина всего золота. Золотоносні скали не тягнуть ся однакож цїлою шириною вздовж згаданого Вітватерсранду, лиш вузкими жилами, так, що закопи треба длятого робити значно ширші і викопувати навіть глухе камінє. Тим то й пояснює ся, длячого ще в 1893 р. 1000 кільоґрамів викопаного каміня давало всего лиш 20 ґрамів золота.

Коли вже золотоносний камінь добудуть на верх, то насамперед вибирають з него глухий камінь руками. Чисту руду везуть відтак до ступ, котрі величезними зелїзними довбнями, ваги до 500 кільоґрамів, розбивають єї при сильнім доплив̆і води на таку мілку масу, що она може перейти крізь сито, котре на один квадратовий цаль має 800 очок. Ту масу пускають відтак на великі, мідянні плити вкриті живим сріблом. Плити суть трохи похилені, а коли маса по них спливає, то живе срібло ловить з неї золото і розпускає єї в собі. В той спосіб робить ся амальґам (мішанина) золота з живим сріблом і єго від часу збирають з плит та вкидають в реторти, котрі відтак огрівають; живе срібло випаровує з амальґаму і єго уживають знову до дальшої роботи, а в ретортах остаєсь чисте золото. Остаючу з руди масу переробляють ще раз або зсипають на купи.

Сей дуже простий спосіб добуваня золота єсть лиш тогди добрий, коли золото знаходить ся в руді чисте, незмішане з иншими мінералами, або коли в руді нема богато глинки.Колиж не так, то живе срібло не може зловити золота і цїла робота не придаласьби до нїчого. Длятого уживають ще двох инших способів добуваня золота з руди. Розтерту в ступах руду пускають через плити; що лишить ся на них, то вибирає першим описаним повисше способом. Прочу масу сушать, а відтак пражать. Спражену руду ссипають у великі боднї, в котрих містить ся иногдї і по кілька сот тон, на

ухвала Палати, котра зміняє проєкт правительства що-до способу вибору послів, обмежила значно права соймів в тім, як они були в проєкті правительства. Але не пора тепер поясняти мені становище, яке займе клюб польский супротив сего голосованя і які витягне з того консеквенциї. За то мушу заявити, що ми принципіяльно з наведеної лише що причини, для того, що ані о волос не можемо дати зменшити історичний доси вплив соймів на спосіб виборів, не можемо голосувати за зміною §. 29. Але не можемо того зробити ще й задля тої причини, що наколи-б вибори виборців мали відбувати ся письменно, то дуже велике число, може більшість виборців була би фактично виключена від того права виборчого.

Пос. Кайзер сказав, що ряд дивних подій ще не скінчив ся; ледви що більшість ухвалила голосоване картками, як вже шукає ся якоїсь фірточки, котрою можна би вийти. Преці пос. Барайтер взивав правительство, щоби оно заняло становище супротив его внесеня, але правительство не хотіло. Відповідаючи пос. Дідушицкому сказав бесідник, що сойм має лиш постановляти, як треба вибирати до сойму. Пос. Кравз сказав, що більшість голосувала за внесенєм Барайтера в тім переконаню, що і внескодавець, а іменно, що спосіб вибору має рішити ся в засаді, отже як що-до вибору виборців так і що-до вибору послів. По заявленю міністра Ріттнера мусить він вернути до свого давнійшого внесеня до §. 29, а то, щоби в тім параґрафі пропущено слова „після істнуючих для того тепер законних постанов“. — Пос. Барайтер висказав радість з того, що більшість ухвалила его внесенє.

По промовах ще кількох бесідників перше внесенє Кайзера відкинено 114 голосами против 95 а §. 29 ухвалено з поправкою Кайзера.

Наконець ухвалено ще полишений аж на сам послідок §. 7 о поділі округів виборчих з деякими змінами і тим залагоджено цілий закон о реформі виборчій в другім читаню.

Перегляд політичний.

На вчерашнім засіданю Палати послів залагоджено остаточно проєкт реформи виборчої в третім читаню. В поіменнім голосованю ухвалено 239 голосами против 19 перший закон зміняючий основний закон о репрезентациї державній; другий закон зміняючий ординацию виборчу ухвалено в звичайнім голосованю величезною більшостию. — Палата приступила відтак до наради над законом екзекуциї і ухвалила его в третім читаню.

Молодоческий посол Кайцль заявив на зборах виборців, що Молодочехи не думають оставати ся в опозициї і змінять свою дотеперішну тактику, скоро лиш правительство змінить своє становище супротив ческого народу.

Правительство сербске дало угорскому повну сатисфакцию за оскорбу, якої допустили ся демонстранти в Білграді спаливши там угорску хоругов і обіцяло винуватих укарати. Жертвою тих демонстраций стали ся префект міста і командант жандармериї.

Новий шах перский Музаффер-Еддін буде, як здаєсь, стояти по стороні Росиї, а праса росийска пригадує вже тепер єму, що він яко намістник в Тебрісї мав нагоду пізнати, що з дружби Росиї виходить лиш користь для Персиї. Він повинен сповнити бажанє свого батька і сполучити Тегеран зелїзницею з росийскими зелїзницями.

Новинки.

Львів дня 8 мая 1896.

— **Іменованя.** Ц. к. висший суд краєвий в Кракові іменував судових практикантів; Дом. Мацїйовского, Генр. Ясиньского, дра Павла Горайна, Фр. Райнфуса, Людв. Осуховского, Людв. Кубичка, Стеф. Нїклїбарца, Мик. Старосольского, Жигм. Рутовского, Казим. Ярошевича, дра Мар. Секериньского, Генр. Ґречля, Стан. Виробка і Войт. Новака судовими авскультантами.

— **Є. Е. Маршалок краєвий** ґр. Стан. Бадені виїхав враз з женою на кілька днїв до Берлїна.

— **Аматорске представленє** устроєне членами читальнї з Жужеля відбуло ся дня 3 мая в в Белзї в сали задаткового товариства. Около 8-ої години вечером заповнили салю люди всякого стану; інтелїґенция численно була заступлена. Многі віщували, що селяни зроблять фіяско, а оно вийшло инакше. Молоді актори зпід селяньскої стріхи вивязали ся знаменито з своєї задачі, особливо пасар Іван Климів, котрому зібрана публика не щадила оплесків. Що дїло повело ся, треба завдячити особливо Всч. о. Гойдишеви сотрудникови, як також Вп. Галаневи, учителеви народної школи в Белзї, котрі безкористовно підняли ся труду поучити молодих акторів, як з належитим зрозуміньєм річи і одвітними рухами тїла мають свої ролї відограти. Чистий дохід з представленя, призначений на захоронку СС. служебниць руских в Жужели приніс 14 зр. 23 кр.

— **Повитанє буковиньского митрополита** Впреосьв. Аркадия Чуперковича минувшої недїлї при его вїздї до Чернівцїв відбуло ся величаво. Митрополитови на стрічу виїхала була з Чернівцїв специяльна депутация румуньска під проводом бар. Мустаци аж до Зачуча, а до неї прилучили ся ще архімандрит Филипович і п. Тиміньский. Митрополита повитав архімандрит Калїнеску волоскою промовою, в котрій сказав також і кілька слів по руски. Іменем церковних патронів витав посол Вольчиньский, а наконець ще витали депутациї селяньскі, з котрих по руски витав Василь Снятинчук з Кіцманя. По руски витяли митрополита ще о. Харинович і учитель Маковієвич. В Неполоківцях, де була поставлена тріюмфальна брама, повитав Митрополита кіцманьский староста п. Захар з урядниками, а іменем духовеньства протоєрей Мартинович. В Лужанах витали митрополита о. Гомівка по руски, а митрополит відповів також по руски. Дївчинка місцевої школи вручила митрополитови букет, а митрополит урадований поблагословив еї. В імени Рускої Читальнї витав митрополита ґазда Дьордій Мойсюк, а окружений соткою читальників з синьо-жовтими хорухвами підніс митрополиті хлїб і сіль та повитав его промовою, на котру митрополит відповів з волоска по руски: „Буду грижати ся (т. є. журити ся, опікувати ся) і за вас і за просьвіту“. Серед трикратного оклику „Слава!“ поїхав митрополит до Чернівцїв, де его на гарно прикрашенім двірци повитали президент краю, маршалок краю, Лупул і ґенеральний вікарий о. Вол. Репта а відтак ще бурмістр міста Кохановский, ректор унїверситету і богато депутаций. З двірця поїхав митрополит до церкви сьв. Параскеви, а звідси до своєї резиденциї.

— **Огні.** З під Стрия доносять, що дня 6 с. м. около 10-ої години вечпром погоріла стайня п. Трушковского в Станькові під Стриєм а в стайни згоріло 30 прегарних коний росийских.

— **В справі будови польского театру у Львові** приїхали до Львова проф. Ферстер з Відня і будівничий Завейский з Кракоза. Місце під театр задумано взяти на площи Ґолуховских, отже там роблять ся тепер дослїди, на скілько тамошний ґрунт може видержати тягар будинку. Проби по-

---

то пускають сьвіжо зроблений хльор і воду. Золото розпускає ся тогди в хльорі і робить ся хльорове золото, котре відтак ще виварює ся і наконець витоплює ся з него чисте золото. Сей спосіб добуваня золота називає ся хльорінация. Наконець єсть ще третий спосіб т. зв. циянованє. Масу руди, що збіжить з плит, не сушать вже і не пражать, лиш просто спускають у великі боднї, додають до неї розпущеного вапна, перемішують добре а відтак доливають розпущеного циянкалїюм, котре розпускає в собі золото. З тої мішанини виварюють відтак золото. Сей послїдний спосіб єсть тогди дуже недогідний, коли в руді знаходить ся богато глинки, бо коли она розпустить ся у воді, то на кожде найдрібнійше зеренце золота осяде тоненька верства глинки і циянкалїюм не може тогди его розпустити. Коли-ж руда єсть чиста, то сей спосіб єсть дуже догідний, бо при нім пропадає найменше золота. Сего способу стали тепер уживати до золота із давнїйшої викиненої на сьміте руди.

Як видимо, спосіб добуваня золота з руди не єсть так легкий, як здає ся. Поминувши вже само копанє золотої руди, вимагає ще й само добуванє золота з неї не малого капіталу, не мало труду і часу. Мусить хиба в руді бути таки богато золота, коли робота не лиш оплачує ся, але й приносить великі зиски. Тим іменно і відзначає ся трансвальска руда золота, а то показують нам найлїпше слїдуючі числа:

В 1888 р. видобуто у всїх копальнях Вітватерсранду 230.917 унций золота. (Тут треба додати, що в копальнях рахує ся, взглядно важить ся золото на унциї; унция має 31 ґрамів.) Але вже в 1892 р. скількість видобутого золота збільшила ся о 1,210.903 унций або около 38 тисячів кільоґрамів; в 1893 р. видобуто 1,478.473 унций (около 46 тисячів кільоґрамів) а наконець в 1894 р. було около 2 мілїони унций або около 60 тисячів кільоґрамів. Сим богатством золота станула Трансвалїя одним із найперших країв даючих золото. Чи довго ним буде, то покаже хиба будучність. Відзивають ся що правда голоси, котрі кажуть, що скількість золота на тону (бочку, 1000 кільоґрамів) добуваної тепер руди зменшає ся, але знатоки знов кажуть, що золото знаходить ся навіть і у великій глубині, а при помочи більших капіталів, лїпших машин і лїпшої комунїкациї буде можна добирати ся аж до глубини 1000 до 1300 метрів, а то забезпечить істнованє копальням напевно на яких 30 до 40 лїт. Тимчасом може покаже ся, що ще й в инших десь місцях знаходить ся золото.

Иоганнесбурґ і его копальнї золота, то найважнїйша часть з цїлої Трансвалїї. Впрочім в цїлім краю нема нічого так особливо цікавого; міста тут не виймаючи і самої столицї не відзначають ся нічим незвичайним, села і хутори тут такі самі як і в капштадскій кольонїї, на степах Карру і в ораньскій републицї. Длятого в слїдуючім описї обмежимось лиш на кілька загальних черт, надаючих тип сему краєви.

Першою характеристикою краю — то его дороги. Нема ще й повних пятьдесять лїт, від коли Бури стали панами в краю, отже й не могли за той час постарати ся о добрі дороги, тим більше, що й не мали на то потрібних доходів. Їхало ся з хутора до хутора, куди кому була найдогіднїйша і найкоротша дорога. Перші слїди воза зробили дороги, котрі ще й до нинї істнують; о якихсь мурованих або хоч би лиш обкопаних ровами дорогах нема і бесїди, а так само і о направі доріг; їздить ся давними шляхами степовими, а коли они де в слотній порі за надто розїзджені, місце се попросту обїздить ся, бо єсть куди. Лиш длятото що в краю майже через три чверти року нема дощу, комунїкация такими дорогами можлива. Найзвичайнїйше їздять по тих дорогах волами, котрих запрягає ся до одного воза по 12 до 18 пар. Дуже то ориґінальний вид побачити на дорозї кілька таких возів разом — кілька возів а цїле стадо волів! Бурскі вози суть дуже довгі і великі; колеса в них широкі і грубі, одна пара від другої далеко, а віз має ще зсувану буду, котрою після потреб можна накрити й цїлий віз, або лиш его половину. В такім возї днює і ночує цїла бурска родина і по кілька недїль. Воли трансвальскі инакші як наші; мають високі ноги, дуже великі роги і суть дуже витревалі; їх запрягають парами, одна за другою без ярма. Кождий віл має свою назву, по найбільшій части після народности: один називає ся Енґельшман, другий Дуйчер, инший Франшман; найгірший, найлїнивший віл, то певно, у кождого Бура називає ся Енґельшман (Анґлїєць). Коло передної пари при возї іде завсїгди погонич, звичайно Кафер а коло воза сам господар з довжезним батогом, котрим уміє так зручно вимахувати, що завсїгди вдарить лиш того вола, котрого хоче. По кількох годинах їзди віз стає, господар випрягає воли і пускає їх пасти ся а сам лягає спочивати. Що така їзда відбуває ся дуже поволи, то річ очевидна, але она має ту догідність, що єсть дуже дешева, бо удержанє волів не коштує нічого, самі себе годують на степу. Воли ще до нинї роблять конкуренцию зелїзницям, котрі лїтом змушені обнижати тарифу перевозову, що-

чинені в кількох місцях показують, що вода підверх не сягає низше 5 метрів глубини, а в другім місци в тій глубині натрафлено на сьміте і гній, що колись мешканці Львова туди вивозили.

— **Самоубийство.** В вагоні поїзду зелїзничого між Віднем а Зальцбурґом застрілив ся будівничий Володислав Богуславский, родом з Черновець, замешкалий у Відни. Причина самоубийства незвістна. Богуславский мав 52 роки; полишив досить значний маєток.

— **Столїтні роковини першого защіпленя віспи** Едвардом Єннером припадають на день 14 с. м. В Берлинї будуть обходити сей ювілей лікарскі круги.

— **За пятку — тисячі.** Добрий інтерес зробили два Віденьці на послїдних перегонах запрягових у Відни. З поміж многих запрягів що ставали до перегонів, найменшу робив надію один, званий „препляром“ (Brezelbub), то і найменше на него ставлено; поставило лиш двох Віденьців: віденьский фіякер Фішер 5 зр. і ювілєр, Прінц 10 зр. Тимчасом „препляр“ станув перший коло мети і виграв. Фішерови виплачено зараз 2414 зр. а Прінцови два рази тілько.

Штука, наука і лїтература.

— **„Зорі“ ч. 8** містить: Початок оповіданя Бориса Грінченка „Хатка в балцї“; — дальшу часть нових поетичних творів Степана Руданьского; — докінченє повісти Д. К. „Даремна надія“; — стишок В. Щурата „Бувають хвилї“; — „Поезиї в прозї“ Сильв. Яричевского; — стих В. Масляка „Елеґія“; — дальшу часть „Листів в Криму“ О. Я. Кониського; — продовженє Шілерової траґедиї „Мария Стуарт“ в перекладї Б. Грінченка; — продовженє критично-біоґрафічного нарису О. Я. Кониського „Т. Шевченко в дорозї засланя“; — „Ще кілька слів про драматичний конкурс Видїлу краєвого“. др. Е. Олесницкого; — „Поясненє автора“ (відповідь проф. М. Грушівскому) Гр. Цеглиньского; — хроніку, бібліоґрафію, посмертні оповістки і пр. — З ілюстраций містить се число „Зорі“ портрет В. Чайченка, „Сьвяченє пасок в Яворові коло Косова“ і вид школи старого стилю в Іванівцях коло Жидачева. — Российско-україньского словаря розіслано з тим числом 8-ий аркуш, III. тому.

Господарство, промисл і торговля.

— **Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“** числило з кінцем цьвітня 1896 р. членів 310 з 342 декларованими удїлами на суму 17.100 корон, на котрі вплачено готівкою 12.219 зр. 04 сот.

Позичок удїлено 261 в сумі 83·605 корон. і 02 сот.

Вкладок щадничих позістає 95 на суму 50.626 корон і 32 сотиків.

Оборот касовий виносив 303.997 корон 32 сот.

Рахунок приходу і розходу по день 30 цьвітня 1896:

П р и х і д:

На фонд резервовий	кор.	626·—	сот.
„ удїли	„	12.231·04	„
„ вкладки до обороту	„	59.393·01	„
„ рахунок біжучий	„	35.212·—	„
„ позички на скрипти зворот	„	8.637·86	„
„ „ „ векслї	„	1.506·—	„
„ побрані відсотки	„	3.827·45	„
„ кошти адміністрациї	„	321·50	„
З щадниці почтової	„	30.243·80	„
Разом корон		151.998·66	„

Р о з х і д:

На фонд резервовий	кор.	12·—	сот.
„ удїли	„	560·—	„
„ вкладки щадничі звернено	„	8.766·69	„
„ позички на скрипти	„	73.815·02	„
„ „ „ векслї	„	9.790·—	„
„ кошти адміністрациї	„	907·73	„
„ процент	„	488·83	„
„ кошти засновання	„	200·30	„
„ рахунок біжучий	„	26.412·—	„
До щадниці почтової	„	30.556·62	„
Готівка в касї	„	489·47	„
Разом корон		151.998·66	сот.

З позичок припало по конець цьвітня с. р. до заплати 164 рат, з котрих звернено 155 в сумі 10.143 корон 86 сот., а залягають рати у 9 довжників в квоті 528 корон 17 сотиків, котрих о заплату упімнено; залеглість та виносить лиш 0·63% від суми удїлених позичок, а 5% від запавших рат.

Пригадуємо, що Товариство взаїмного кредиту п р и й м а є вкладки щадничі до опроцентованя п о 5 п р ц. і просимо о нові вкладки. особливо поручаємо наше товариство до льокованя ф о н д і в ц е р к о в н и х і к а п і т а л і в б р а ц т в ц е р к о в н и х, звертаючи увагу на найлїпші ґарантиї при удїлюваню позичок. У Львові дня 6 мая 1896. — Від Дирекциї тов. взаїмного кредиту „Днїстер“.

— **Ц. к. Дирекция руху зелїзниць державних** оповіщує: Рух товаровий поміж Румунією, а Австро-Угорщиною і Нїмеччиною часть І. розділ Б. З днем 1 мая 1896 увійде в жите додаток І.

Північно-нїмецкий рух товаровий з Галичиною і Буковиною. З днем 15 мая 1896 увійде в жите нова тарифа, часть II, зшиток 2.

Рух товаровий з Румунією, Лїндав і Форарльберґом. З днем 1 мая 1896 увійде в жите додаток І.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Будапешт 8 мая. Єї Вел. Цїсарева була на виставі і оглядала подрібно відділ босаньско-герцеґовиньский.

Рим 8 мая. Кардинал Ґалїмберті помер вчера в полудне.

Білград 8 мая. Приїхав тут вчера вечером кн. Фердинанд. На двірци повитали єго король і міністри. Князь замешкав в королївскій палатї.

Переписка від Редакциї.

— **Вп. І. Ф. в К.:** Вашу допись мусїли ми відложити на пізнїйше, коли будемо мати час єї переписати і зладити до друку. Кождий дописуватель повинен преці мати на стілько уваги, щоби свою допись зладити так, аби не робити нею клопотів редакциї. Годї вимагати, щоби редакция служила комусь за писаря і слїпала по ночах над чиєюсь писаниною, хоч би она, припустїм, мала і якесь значінє для публики. Такі претенсиї ставить ся у нас хиба лиш до руских редакторів. — **Безіменному в Тернополи чи в Тернопільщинї:** Не робимо для того, щоби не давати нікому причини до нарікання, що робимо то для конкуренциї. Але вибачте, що спитаємо: Чому Ви на приватнім письмі, що обходить лиш Вас і редакцию, боїтесь покласти своє імя? Чи случайно ви не опозиционїст? А де-ж би ви поділи ся, як би Вам прийшло ся підписати, скажім, якийсь публичний протест?

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1896, після середно-европ. год.

В і д х о д я т ь д о

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·00	4·40	9·55	6·45	—
Підволочиск	6·00	2·11	—	—	9·30	10·45	—
Підвол. з Підз.	6·14	2·25	—	—	9·48	11·12	—
Черновець	6·10	—	—	10·15	2·45	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·25	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·15	—	—	—
Мушини на Тарнів	8·40	11·00	—	4·40	—	6·45[1]	—
Гребенова [2])	—	—	—	—	9·35	—	—
Сколього і Стрия	—	—	—	5·22	9·35	3·05	7·22
Зимної Води [4])	—	—	—	—	1·32	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	1·20	—	—
Брухович [6])	—	—	—	—	3·20	—	—
Янова [7])	—	—	—	9·45	3·00	8·55	—
Янова	—	—	—	9.45[8]	1·05[9]	3·00[10]	6·25[11]

Ч и с л а п і д ч е р к н е н і, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

би видержати конкуренцию з волами, а за то в зимі єї підносять.

Коний мало тут уживають до упряжи. В краю єсть знаменита раса малих і дуже витревалих коний, але они служать лиш під верх, а що найбільше роблять службу при возах почтових. Позаяк в краю зелїзниць ще дуже мало, то скора їзда особова відбуває ся подібно як давнїйше і у нас возами почтовими. До величезних возів почтових запрягають звичайно по 6 до 10 коний і так їде ся без перерви ґальопом від одної стациї почтової до другої.

А цікавий тут устрій почтовий. Листів тут навіть в такім містї, як Йоганнесбурґ, нїхто не розносить; кождий мусить сам відбирати собі свій лист на почтї. В тій цїли, для кождого, хто хоче правильно відбирати листи, єсть на почтї окрема дла него скринка і він має ключик від неї. Скоро надійде почта, то урядники почтові розділяють зараз листи, ґазети і т. д., та вкидають їх до скринок; листи же, для котрих нема скринки, відкладають ся окремо яко такі, котрі мають лишити ся на почтї (poste restante), а почта виставляє що місяця спис листів, котрих не відобрано. Такий устрій почтовий задля браку вправних урядників почтових єсть дуже догідний. Коли знає ся число скринки, досить виписати на листї лиш імя адресата і число скринки та місце призначіня, а лист певно дійде.

Раз в тиждень приходить заморска почта зелїзницею з Капштадту, а тогди настає для кождої більшої місцевости велика подія. Почта з Капштадту привозить до Йоганнесбурґа за кождий раз по 30 до 40.000 листів, не вчисляючи в то великого множества ґазет і всіляких друків. В поїздї зелїзничім єсть окремий уряд почтовий і урядники почтові мусять там за 48 годин їзди упоратись зі всею роботою почтовою. Того дня, коли надійде почта, настає в будинку почтовім нечувана глота, як коло 2400 скринок почтових так і при відділї post-restante. А мимо того що листи їдуть 9600 кільометрів морем і 1600 кільометрів зелїзницею, не пропаде анї один лист; всї приходять як найточнїйше до свого місця призначіня.

Цікаве єсть тут також поведенє урядників почтових і їх поступованє з публикою. Мундурів тут нїхто не знає, кождий урядник убирає ся, як єму хоче ся і як єму догідно. Коли велика спека, він сидить собі коло свого стола лиш в сорочцї, в широкім капелюсї на голові і з циґаром в зубах та залагоджує інтереси публики з як найбільшим спокоєм. Публика знов входить на почту з як найбільшою сьвідомостию того, що почта для неї, а не она для почти. То само діє ся й на зелїзницях. Нїгде не видко нїяких остережень або заказів під загрозою кари; нїхто не каже публицї, що она має сяк або так робити, а мимо того все відбуває ся в як найбільшім ладї і спокою. Але бо й публика розуміє свій інтерес, не спускає ся на нікого, сама собі помагає, сама удержує лад.

Від коли побудовано зелїзницї до заливу Делягоа і до границї Наталю, настав в Трансвалїї великий рух і вже тепер показує ся, що навіть тих зелїзниць за мало. Копальнї золота збільшають ся, а знатоки краю певні того, що в недалекім часї знайдуть ся нові поклади золота та ворожать Трансвалїї велику будучність.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.